

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta . . . . . 2 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vjn.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stanje vsa leta 3 K-20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nanski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrončič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.
Dopis naj se pošilja le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Oglasi in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.
Naročnino in oglašje plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katera izhaja mesečno v anoničnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsoletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Oklic.

Od raznih stranij prihajajo izvrševalnemu odboru vesti, da se vrše občinske volitve po raznih občinah, in da klerikalni pristaši pod vodstvom duhovnikov z vso silo agitujejo za to, da bi spravili v starašinstvo in županstvo svoje somišljenike.

Dolžnost zaupnikov narodno-napredne stranke je, da vsako bližajočo se volitev v občinski zastop, v cestni odbor ali v vsako zastopstvo, ki je važno, takoj javijo izvrševalnemu odboru, da se pravočasno ukrene, kar treba. Tako je tudi umestno, da zaupniki po izvolitvi javijo izvrševalnemu odboru člane občinskega zastopa ter poročajo, kateri so naši somišljeniki, kateri ne.

Proti pritisku duhovništva je treba izvesti najstrožjo organizacijo in gledati tudi pri manj važnih pojavih v javnem našem življenju, da nasprotniki ne pridobijo tal. To pa je mogoče le, ako vsi naši zaupniki dobro pazijo, kaj se vrši v njih okolici in vsako premembo javijo izvrševalnemu odboru, da se pravočasno prepreči vrivanje somišljenikov klerikalne stranke v razna zastopstva.

V Gorici, 30. januarja 1901.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

Duhovnik in lajik.

Iz klerikalnih trobil se razlega v jedromer trditve, da duhovnik je nekako vzvišeno bitje, katero stoji visoko nad vsemi drugimi zemljani. Svojo trditve podpirajo ponajveč s tem, da kličejo: Mi smo namestniki Božji, mi smo poklicani, ljudstvo zveličati, mi smo študirali! Zraven pa ali bolj skrito ali očito zahtevajo, da se jim morajo vsi lajiki pokoriti ter poslušati edino le njih, iz katerih govorijo sam Bog! Da so taka naziranja večine

naše sedanje duhovščine popolnoma kriva, tega menda ni potreba še posebej povdarjati, ker to vé vsak razsoden človek.

„Poklic duhovnika je poklic miru in složnosti, duhovniki morajo objemati v svoji nebeški ljubezni, katera jih mora navduševati, vse narode in stranke. Oni morajo biti narodom učitelji in voditelji mesebojne ljubezni in potrpljenja. Bodite pred vsem možje ljubezni, ne mešajte se v reči, ki vzbujajo ali vsvarjajo razpore, ne pozabite, da jutri bode pastirji premaganih in premagavalcev. Držite se svoje vesti ali nobene stranke.“ — Tako uči dalmatinski nadškof Carev in tako edino, tudi je prav. Ako bi se držali naši duhovniki takega navodila, potem bi bili res namestniki Božji, bi se ne umešavali v vse reči ter bi ne zahtevali povsodi primata nad lajikom. Da pa so taki, kakor jih videmo, temu je kriva pred vsem vzgoja v semenišču, katera sloni na popolnoma krivi podlagi. Ne bomo tu podrobno preresetavali, iz kakih elementov se rekrutirajo semenišniki in poznejši duhovniki, omeniti pa vendar moramo, da med njimi je lep odstotek takih, ki vstopijo v semenišče z največjo nevoljo v sru, ker reveži ne morejo na vseučilišče, dalje takih, ki so nesposobni za daljnje študije, in takih, ki so v svetu obupali nad vsem življenjem, ter so se zatekli v semenišče kakor v nekako pribežališče grešnikov, odstotek tistih, ki radovoljno in po poklicu stopajo v semenišče, je, žal, le majhen. Ta material obdelavajo v semenišču, učec jih, da kdor zna brati mašo, stoji nad vsemi drugimi zemljani, le-ti se mu morajo pokoriti, ker njemu pritiče primat na celi erli.

Odtod izvira okolnost, da duhovniki hočejo biti povsodi nad nami in da se utikavajo v vse reči. Kaplan, ki pride iz semenišča na deželo, misli, da ve več v občinskih rečeh, nego v taki službi osiveli župan, misli, da je sposobnejši za pouk v šoli nego izkušeni učitelj, da vé več o posojilnicah, nego najstarejši posojilničar, misli, da gledé na svoje študije nadkriljuje daleč vsakega akademično izobraženega človeka, s kratka, da je nekak „Übermensch“. Vsak lajik stoji globoko pod njim. Tako so vzgojeni v semenišču in taki stopajo med nas. Dozdeva se, kakor da so poslani med ljudstvo županovat, gospodarit, strankarit in da je božja služba le nekako postranska reč! Tako nastopajo in

take se čutijo, le takrat, kadar greše, pravijo, da so tudi iz mesa in krvi ter ljudje, kakor drugi! Poznamo take, ki so bili očitni pohujšljivi in prešestniki, sleparji, ki so zapravljali imetje drugih in cerkva, poznamo take, ki so prizadjali svojemu bližnjemu toliko britkih ur v življenju, kakor bi mogel to storiti le hudič iz pekla, pa tudi take, kateri po svojih zločinih sodijo v zapor v Gradišču ob Soci ne pa pred altar Božji. In taki „možje“ naj bi stali vzvišeno nad poštenim lajikom, samo zato, ker nosijo črno suktnjo in po nevretnem služijo mašo? V nečem vendar so vzvišeni, namreč v tem, da če stori lajik kaj res kaznivega, ga hitro spode iz postene družbe, odstavijo ali pa pošljejo v zapore, duhovnika pa po navadi ali prestavijo, najraje pa še povisajo! V tem oziru so pa res nad lajiki! Kako se ima imenovati, ali pravilno ali krivično, razsodi čitatelj sam!

Naša narodno-napredna stranka ne priznava, kakor smo že opetovano povedali, duhovnikom takega vsestranskega primata, kakoršni imajo in kakoršni zahtevajo zase, ker smo sploh proti vsakemu primatu in le za skupno delovanje vseh stanov. Kdor pa je več sposoben in delaven, tisti pa ima naravno več upliva in ugleda v stranki.

Moje kraljestvo ni od tega sveta, je učil Kristus, in zato se nimajo duhovniki vtikati v vse reči tako, kakor se dejanski vtikajo. Proti temu se bojujemo in se homo tudi bojevali, ali rečemo pa, da vidimo radi duhovnika, kateri vrši vedno svojo dolžnost, kakor pritiče, tudi pri narodnem delu. Spostujemo in cenimo prav tistega duhovnika, ki je res duhovnik v pravem pomenu besede, in lepo je, če se deleži tudi narodnega dela z roko v roki v isti vrsti z lajikom. Spostujemo take prave duhovnike, obsojamo pa farje, ki hočejo stati visoko nad nami v vsakem pogledu, ki zlorabljuje vero in cerkev ter „narodna delujejo“ le po proslulem klerikalnem razdirajočem sistemu.

Tem slednjim velja del našega boja, kateri moramo izbojevati, da uvidi sleherni, da duhovnik je izven cerkve človek kakor kdo drugi in da nikakor ni res, da lajik stoji globoko pod njim. — Ne študira le duhovnik, študirajo tudi drugi lajiki in še veliko več in težje, ker znano je, da ni ložih studij nego so semeniške; nobeden ne more „pasti“, vsi

„zdelajo“! Šola življenja pa tudi nekaj velja. Duhovnika spoštujemo kot takega, kadar vrši svoje duhovniško službo, zvunaj iste pa je človek, kakor mi drugi, podvržen vsem uplivom našega splošnega življenja.

Predsodki na to stran padajo in morajo pasti tako, da izgine iz ljudskega mišljenja popolnoma tisti sijaj povsem neopravičene sakrosanktnosti, katero si nadevajo, da se tim lažje vtikajo v vse reči ter nemalokrat zakrivajo z njo svoje nepoštenne namene in početja, ter da pride do povrsta prava veljava lajika! — K zaključku le še ta ponovitev: Spoštujemo in cenimo prav vse prave duhovnike in prave narodne delavce v duhovniški suktnji, obsojamo pa — farje! Taka je naša odkrita beseda v tem pogledu!

DOPISI.

Iz kobariškega Kota, 25. januarja.
(Nekaj o naših nunci.) — Tu v Kotu so trije nunci, ki žive ob sami hujskariji. Ti so: „ta mičkena reč“ v Kredu, Janko Zelenc v Borjani in Simon Pomolov v Sedlu. Stavim, da na daleč okoli ni take trojice, ki se tako lepo popolnuje; pri teh treh junakih dobite vse lastnosti, le posnemanja vrednih malo!

Simon Pomolov je vzel tudi „Primorca“ in „Sočo“ na piko; preganja ju, kjer more. Ali čujte, kako nesramno drzen je ta človek: začel je namreč poleg cerkve zlorabiti še — solo v svojo umazano agitacijo. Tudi v šoli rohani proti „Soci“ in „Primorcu“ ter nadleguje otroke, katerih starši so naročeni, da naj doma prosijo in silijo, da lista vrnejo. In dogaja se, da se starši zbojé za svoje otroke, da bi jih nunc v šoli ne zapostavljal ali jim naredil kako škodo — ter se udajo. Mi odločno zavračamo tako ostudno zlorabo naše šole v klerikalne svrhe — in pozivljamo c. kr. šolski svet, da jo za vselej korenito zabrani. Kdor nunccev se še pregresi, naj se mu prepove vstop v šolo: verski nauk pa naj poučuje učitelj, saj je i za to vsposobljen, in otroci bodo veliko več znali nego zdaj! Saj je nuncem tudi presneto malo mari za reden pouk v veronauku; vsak izgovorček je dober, da izostajajo! — Pričakujemo od

— 59 —

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Fodravski. (Dalje.)

Močno pa sta se začudila, ko sta zapazila, da za to zaveso ni bilo stanovanja, marveč le drugi temen hodnik, na koncu katerega je bil mali vrt, v katerem je bilo videti nekoliko cipres, nekoliko mirt in mala hišica, pristonjena k steni velikega poslopja.

Oba sta spoznala takoj, da je ta okoliščina za nju kakor nalašč. Na dvorišču so se mogli sniti vsi stanovaleci hiše, oddaljena koča pa je olajšala njuno podjetje. Mislila sta, da se najpoprej oteseta Urso, na to pa z ugrabljeno Ligijo zdrijata na ulico, kjer si bosta že znala pomagati. Bržkone ju nihče ne ustavi, ako ju pa ustavi, pa porečeta, da bežita s cesarjevo zastavljenco. V takem slučaju bi se dal Vinicij spoznati stražnikom ter bi jih pozval na pomoč.

Urso se je uprav že bližal k mali hišici, kar začuje za seboj korake ter, zagledavši dva človeka, položi sito na balustrado in se vrne k njima.

»Kaj iščeta tukaj?« ju vpraša.

»Tebe!« odvrne Vinicij.

Na to se obrne h Krotonu ter reče z ostrim, tihim glasom:

»Ubij ga!«

Kroton plane nanj kakor tiger, in še predno se je Lig mogel spametovati ter spoznati sovražnika, ga pograbi s svojimi jeklenimi rokami.

Vinicij se je preveč zanašal na njegovo nadčloveško moč ter ni čakal konca te borbe. Smuknil je mimo nju, skočil k durim, odprl jih ter stopil v nekoliko temno sobo, osvetljeno samo od ognja, plapolajočega na ognjišču. Lesk od tega ognja je padal uprav na Ligijino lice. Druga oseba, sedeča pri ognju, je bil oni stariček, ki je spremljal Urso in dekle na poti iz Ostrijana.

Vinicij je planil v sobo tako naglo, da ga Ligija ni mogla niti spoznati. Še predno se je utegnila zavesti, jo pograbi okrog pasu in, dvignivši jo kvišku, steče z njo proti izhodu. Stariček mu sicer stopi na pot, toda on, pritisnivši si z jedno roko dekle na prsi, z drugo prosto roko odrine starca. Kuklica mu pade z glave. Pri pogledu na to znano, a v tem hipu strašno lice, zastane Ligiji kri v žilah in glas jej zamrè v grlu. Hotela je klicati na pomoč, toda ni mogla. Zamán si je prizadevala prijeti se za vrata, da bi se mu uprla. Prsti so jej odpovedali službo in bila bi bržkone prišla ob zavest, ko bi ne bila pred seboj zagledala strašnega prizora, ko je Vinicij z njo dospel na vrt.

Tu je držal Urso na rokah nekega človeka s polomljenim hrbtnancem in z navzdol visečo glavo, kateremu je iz ust tekla kri. Ko ju je zagledal, ga je udaril še enkrat s pestjo po glavi ter v tem hipu kakor razjarjena zverina skočil k Viniciju.

»Smrt!« pomisli mladi patricij.

Na to začuje kakor v snu Ligijin vzklik: »Ne ubijaj!« Na to začuti, kakor bi mu bila strela ošinila roke, s katerimi jo je objemal, naposled se je zemlja zavrtila z njim okrog in svetloba je ugasnila v njegovih očeh.

Kilon, skrit za voglom ulice, je čakal, da bo videl kaj se zgodi, kajti radovednost se je v njem borila s strahom. Mislil je, da bo dobro, držati se Vinicija, ako se jima posreči, da Ligijo odneseta. Urbana se več ni bal, ker je bil gotov, da ga Kroton ubije. Pripravljal pa se je tudi za slučaj, ko bi se v doslej še praznih ulicah zbrali kristijanjanje ter bi se hoteli postaviti Viniciju po robu, da spregovorí k njim kot predstavitelj vlade, kot izvršitelj volje cesarjeve; v tem poslednjem slučaju pozove stražnike na pomoč mlademu patriciju zoper poulično drhal ter si s tem pridobi novo priznanje. V duhu je seveda sodil, da je Vinicijevo ravnanje nespametno; a zanašaje se na stražansko moč Krotonovo, je dopustil, da se utegne posrečiti.

Ako bo njima slabo predla, pa tribun sam odnese dekle, Kroton pa ga čuva na poti. Toda čas se je vlekel in strah ga je bilo pred ono tišino v veži, v katero je od daleč gledal.

»Ako ne najdeta njenega skrivališča, povzročita hrup, in to jo preplaši.«

Toda ta misel mu ni bila neugodna, ker je vedel, da v tem slučaju bo zopet potreben Viniciju in da za to uslugo dobi od njega znovič lepo število sestercev.

»Karkoli učinita, učinita meni v prid,« je dejal sam sebi »dasi si nobeden tega ne domišljuje. Bogovi, bogovi, samo dovolite mi...«

Nakrat pa je utihnil, ker se mu je zdelo, da se je nekaj prikazalo iz veže; stisnivši se k zidu, je gledal pred se ter pridrževal sapo v prsih.

In ni se prevaril, kajti iz veže se prikaže neka glava ter se jame ozirati na vse strani.

(Dalje pride.)

sojske oblasti, da stori svojo dolžnost! Naših sol pa že ne pustimo zlorabljati za hujskarije politikujočih združbarskih nunccev.

Ob letošnjih volitvah je Simon Pomolov kar divjal. Ali slabo se mu je sponeslo! — Svoje „pogorevščine“ ga je bilo tako sram pred goriskimi svojimi pokrovitelji, da jim je tako sporočil o izidu volilnih mož: „Sedlo je naše!“ — Na podlagi takega pisemca sta pisarila „Norica“ in „Prismojenec“, da je Sedlo za klerikalce. Nič čuda, ako so imeli na papirju večino za se, ko so si kar tako na lahko priborili zmage — na papirju. — Toda laž ima kratke noge! Tako se je pokazalo tudi tu, namreč na volišču v Tolminu, kjer so naši volilni možje obkraj volili narodno-napredna kandidata dr. Tumo in Oskarja Gabrščka. Uverjeni smo, da bo v Sedlu vedno tako! K red je bila edina občina poleg Trnovca (kjer se je nunc na čuden način vrnil za volilnega moža) v celem kobariskem sodnem okraju, ki je volil s klerikalci. Upamo, da zanaprej izbrisejo to sramoto tudi Krejci.

Pa tudi v občinski volitve, ki so bile koncem decembra v Sedlu, se je nunc mešal. Staro v cerkvi je ropotal, koga naj volimo v starasinstvo. — Ali občinske volitve so se dovršile tako, kakor smo hoteli mi, in ne po želji nunccevi. To ga seveda strašansko grize! — Kaj so njemu mari naše občinske zadeve? Naj ostane pri svojem kopitu!

V cerkvi je popoln strahovlavec. Ključarja ima le v to, da se ima Bog in svet za norca. Sploh bo treba v celi deželi urediti cerkveno ključarstvo potom zakona. Sedanji švindl mora nehati! — Naš nunc jemlje in daje pravice do cerkvenih klopj, kakor se mu zdi, in sicer po dose-danji navadi, ampak tako, da s tem kaže svojo: naklonjenost, jezo, svojo oblast itd. Ako tudi koga iz cerkve podi, kaj njemu mari!

Neki naročnik „Primorca“ se je hotel oženiti. Toda nunc Simon mu je rekel, da ga on ne poroči, dokler ne vrne tega lista. — Če to ni skandal, kaj pa? Lejte, tako nesramno barantajo s cerkvijo ti novodobni apostoli združbarstva! Nekaj časa in le pri posamičnikih bodo take grožnje veljale, ali pride čas osvete: še klicali nas boste k sebi, pa nas ne bo! Mi že dobimo pot v nebesa tudi brez takih hujskačev, ker dobimo druge duhovnike, kakoršne si bomo želeli, da nas bodo učili miru in ljubezni, medsebojnega prizanašanja in trpljenja. Ko papež izve vse, kar se godi pri nas, nam rad dovoli prave slovenske duhovnike in slovensko službo božjo! Potem bomo imeli mir pred novodobnimi združbarji po naših farovžih!

Iz Cerkna, 22. januarja 1901. — Hudo jim je bilo — našim klerikalcem namreč, — ko so čitali kar dva dopisa zapored v cenjeni „Soči“. Stikali so svoje modre glavice skupaj in „gruntali“, kdo bi bil tako predrzen, da si je upal poslati brez njih dovoljenja nekaj kričočih resnic med svet. Konečno so ga le „pogrunjali“, kakor je razvidno iz njih dopisa. Toda zmotili so se enkrat, dotičnik je vedel še manj za moj dopis, dokler ga ni čital v „Soči“ kakor za one, ki so v naši mlekarni kradli. — Toliko v obrambo nedolžnega!

Da, hudo jih je speklo, sicer je pa znano, da so si klerikalci z resnico nekako tako kakor pes in mačka. Zbali so se teh dveh dopisov in si mislili: „V nevarnosti je sedaj naše mirno vladanje na Cerkljanskem in treba bode kaj storiti, da se obranimo te nevarnosti, toda kaj? Zopet staknejo svoje glavice skupaj in po dolgem prevdarjanju jim pride še le prava in grozna ideja v glavo.

To je bilo veselje v Izraelu — pardon v „Ribnici“ — ko so iznašli sredstvo, ki jih ne le reši iz neljube zadrege, ampak tudi liberalce tako vžene, da se ne bodejo upali več pokazati pred svetom.

Radovedni ste že, kaj so tako strašnega „pogrunjali“. Povem vam, toda vstrastiti se ne; sklenili so namreč, da pošljejo proti nam „lintverna“, in sicer takega s sedmimi glavami; vprašanje je le, kje bi ga dobili. „Tomaž bi ga že naredil, pa s takim iz „lecta“ ne opravimo nič.“ No, modre glavice tudi to kmalu ugamejo.

„Znotraj tako ni treba posebnosti, nekoliko „zakljev“ megle naj se zveže s plesnivimi otrobi, to naj se odene s kožo, ki jo imamo za vsak slučaj vedno pripravljeno, namreč z lažjo, in telo bi bilo gotovo, rep mu lahko pridenejo v Gorici, za glave pa mu postavimo sedem laži.“

Tako so si mislili naši možje po božji volji in tudi res storili. Samo nekaj jih je oviralo, sedme glave mu niso mogli narediti, kar si razlagam s tem, da se jim je preveč mudilo, zakaj laži jim gotovo ni zmanjkalo. Bodisi kakor hoče, zmaj mora hitro med svet, da prej opravi svojo delo. Da se pa to zgodi, mora vsekakor v Gorico. „A kdo ga bode spremljal?“ Tudi to vprašanje je bilo hitro rešeno, odločijo iz mlekarne „uradnika“, ki stroje goni, in slugo — ne, knjigovodjo hranilničarjev, da ga ženeta v Gorico. Reveža na duši in telesu sta se morala udati, hočeš, nočeš, moraš, in zmaj je moral „brcaj sem, brcaj tja“ z njima. Prišedši na Idrijo ob Bači je bilo treba „futrati“, zakaj zmaj je bil zmatran, da je le komaj pricincal do gostoljubnega gospoda.

Ko so se čutili okreptane, so odrinili dalje proti Gorici, kamor so srečno došli. Ker je bil zmaj iz slabega materiala, sta ga hotela hitro oddati tam, kamor je bil prvotno namenjen. No, tu so kmalu spoznali, iz kakšnega blaga je in odslovili so vse tri, ponorčevaje se nekoliko na njihov račun.

„Če tu ne vsprejmejo takega blaga, vsprejmejo ga drugod z veseljem“, sta si mislila in nista se zmotila. „Gorica“ in „Prim. List“ sta se kar stepla zanj in ga skupno poslala med svet in to s tako naglico, da sta mu pozabila še rep pridjati.

Gonili so zmaja po celem Goriskem in ga prignali tudi nazaj v Cerkno, to pa je bila njegova smrt. Odletelo mu je po vrsti vseh šest glav in sicer, da vam v kratkih besedah razložim, nekako takole:

Prva glava se je zadela ob podgorskega podžupana I. Maurija, ki je bil tudi volilni mož. Ta se je izrazil, kakor sem že v prejšnjem dopisu omenil, da raje voli Italijana kakor dr. Tuma, na kar mu je pri-trdil tudi drug tak mož Tavčar iz Polane. Prič je sedem, ki so to slišale. Ali ni to izdajalstvo naroda, voditelji-klerikalci? Prva glava se je torej popolnoma razbila.

Druga glava. Trdil sem, da so bile pred volitvijo zelo pogosto maše po podružnicah. Za priče lahko navedem vso občino, toda tega ni treba, ker mi tega v zčaju tudi sami ne oporekajo, pač pa se vržejo na stransko opombo namreč, da se drugače le neradi potrudijo v podružnice. Če to morda ni res, zakaj pa večkrat ne gredo v podružnice maševat, ne da bi bila maša prej ozna-jena in naročena, kakor se je zgodilo na dan volitve 26. nov. pr. l. v Planini. Sicer pa, če se komu le zadosti plača pot, gre tja tudi nerad, kamor bi drugače ne šel. S tem je odletela druga glava.

Tretja glava. Tudi to pomagajo roditelji zmaja sami odbiti. Pripoznavajo sami v dopisu, da je rekel dekan, naj ne volijo brezverca ali liberalca v državni zbor. Torej mu brezverec isto pomeni kakor liberalce. Ker se pri nas ni slo za drugega kakor za klerikalca in liberalca, in ker se nas imenuje liberalce, nas zadene ravno tako tudi beseda brezverec, kaj si mora razlagati vsak pametno misleči. Kako je „pripravljen“ največkrat na prižnici, vedo oni najbolje, ki ga morajo med mašo poslušati. Naj bode pridiga pred ali po maši in videl bo gosp. dekan, koliko ga bode poslušalo. — Tudi tretja glava je torej odletela in za njo sledi

Četrta glava. Če bi bil gosp. dekan dosti plačan bi ne maševal ob sopraznikih, ko ima tako že plačane maše, še črne, ki se mu morajo seveda tudi plačati. Če ima zadosti plače, bi tudi ne bil tožil za biro in bi ne rekel revežu, ki ga je poprosil daru, po dar prideš, k „ofru“ pa ne. Sicer je pa znan pregovor, ki pravi: „Nobeno brezdno ni tako globoko, kot farška malha.“ Tudi četrta glava je odletela v to malho in ostaneta le še dve.

Peta glava je letela, četudi je bila zelo pribita. Opozarjam le na številke. 9 nunccev z ne vem kolikokrat 9timi agitatorji je spravilo od 1250 volilcev samo 111 na volišče. Koliko bi jih bili še prignali, naj vprašajo g. kaplana, ki je tisti dan v Planini maševal in hodil potem od hiše do hiše agitirat ter dobil v celi vasi — dva. Svetujemo, kadar bodo kaj pribijali, naj pribijejo boljše, da ne bode tako hitro odletelo kakor peta glava.

Šesta glava, ta se pa gotovo najboljšo drži, čakaj če pade ta, potem je pa cel zmaj „fuc“. Poskusimo. Šesta glava, in priganjača trdita v svojem kurioznem popravku, da ni res, da bi se bil kateri gosp. kaplanov le kaj zgenil.

Nato rečem le to. Tri priče, ki so videli, kako so frčale črne suknjice po zraku,

lahko potrdijo, kadar je, da je resnica, kar sem pisal jaz in drugi dopisnik v „Soči“. Bili so tako v „eifru“, da jih je sele druga pest fizola, ki je priletel v sipe, opozorila na njih poštenjanje. Kdo je torej javen in očiten lažnik? Jaz ne, in zavrnem to čast na dopisnika oziroma dopisnike v „Gorici“, ki so res lažniki, ker so poročali lažljivo in zraven še svojega bližnjega obsuli z lažnjivcem!

Tako, tudi zadnja glava je preč. Zmagonosni „lintvern“ leži brez glav na tleh in njegovi sorodniki oziroma roditelji vlečejo lažnjivo kožo raz njega, da jo spravijo in rabijo pri priložnosti zopet. Otrobi se bodo tudi še porabili, kadar jim bode treba zopet kaj takega zvezati, in meglja —

Nó, meglja, meglja

Je tud' šla 'z „lintverna“.

Kakor torej vidite, ni ostalo od vsega zmaja — nič. Pač nekateri so nekaj dobili, o čemer pa dvomim, da bi bili zadovoljni.

Morda nam pripeljejo do pustnega torka še kakšno zver, da jo ubijemo na pustni terek na „placu“. Vederemo!

„Ta čern“, pa brez suknje.

Od Idrije. — Naj Vam pojasnim, g. urednik, kako so „napredni“ učitelji nevedno ljudstvo na volitvah — „farbali“. Le čujte, govorili so tako le: „Cesar neče več starih poslancev, niso za nič, on hoče nove, ki so boljši. Mi učitelji smo kmetijski prijatelji, ki vam dobro hočemo. Dr. Tuma in „Modrijan“ bosta tako naredila, da se kmetu ves davek odpiše. Grof Coronini in dr. Gregorčič nista bila za nič drugega kakor za grofe in duhovnike, prav za prav za f.... Ako bi mi učitelji agitirali za deželni zbor, bi delali za se; tako pa delamo le za vas kmete“. No, kam so ti napredni agitatorji cikali, ni težko uganiti. Žalibog, da imajo taki krivi proroki še vedno kaj upliva s svojimi slepili na naše ljudstvo. Na to stran bi pač bilo potrebno, da se ljudstvo probudi in — napreduje, da ne bode poslušalo „naprednjaskih“ čenč in jim slepo verjelo, kakor se je zgodilo zdej na volitvah, ko se nam naprednjaki lahko za hrbtom smejejo, da se damo tako nakaditi od njih. Za prihodnje se bomo tacih aposteljnov znali ogibati . . .

Ali veste, „dr. Lažnik“! kaj ste dosegli s svojimi lažmi? Ko sem prebral več možem vaše laži, sem slišal te vslikke: „Vedel sem, da znajo lagati klerikalci. Da pa znajo tako lagati, tega pa nisem vedel“. — „Zdaj vemo, kakšni so!“ — „To pa je že pregrdo“!

„Dr. Lažnik“! Prosim Vas, le napisite se kaj podobnega in pošljite „Gorici“; ta rada sprejme take reči za svoje „bravce“. Čim debelejšje bodo laži, tim prej pade našim ljudem mrena z očij. Josip Kenda.

Domače in razne novice.

Gg. naročnike spominjamo, da je januar že pri koncu. Za naše liste bi nam moralo priti po novem letu nad 3000 nakaznic, pa jih ni došla niti tretjina. Stara pesem! Vsako nemško upravništvo bi bilo prejelo vseh 3000, le pri nas Slovencih se še nismo otresli stare — nemarnosti. Mi moramo vse troške sproti plačevati, zato zahtevamo tudi, da gg. naročniki plačajo list naprej. Tudi dolžnikov je še veliko! Prosimo! Opominjanje je nadležno delo, za nas in za čitatelje!

Osebna vest. — Gospod profesor Ferd. Seidl je imenovan dopisujočim članom državnega geološkega zavoda na Dunaju za zasluge pri geološki preiskavi dežele in pri proučevanju zemeljskih potresov. Čestitamo.

Popravek. — V uvodnem članku „Dezelna norišnica“ v stev. 13. od 29. t. m. se nam je urinila v tretji in drugi vrsti zadej pomota. Čitati je tam namesto: „pozivljamo pa tudi naša zastopnika v državnem zboru“ pravilno: „pozivljamo pa tudi naša zastopnika v deželnem odboru“, kar tem potom popravljamo.

„Kolesarski ples“. — Ker je čuti od več strani pritožbe, da marsikdo, ki bi se rad udeležil plesa, ni dobil vabila, opozarja odbor tem potom še enkrat vse te, da naj se oglašé pri gospodu Rudolfu Konjedicu, trgovcu v Gorici, kjer so jim vabila na razpologo. Vabil se je razposlalo čez 1000, naravno je torej, da se pri ogromnem delu, ki ga ima veselilni odbor, lahko pregleda kako ime, ne da bi imel odbor pri tem namen, prezirati dotičnega. — Kolesarsko društvo „Gorica“ si je stavilo nalogo z inteligentnim občinstvom napolniti Dreherjevo dvorano, in to nalogo, kakor kaže vsestransko zanimanje, tudi častno izvrši. Udeležba bo ogromna — in to bode služilo društvu za ves trud v najlepše zadoščenje. — Vodstvo četvork prevzame iz posebne prijaznosti gospod Ivančič.

Ljudsko štetje v Gorici. — Dne 31. decembra l. l. je bilo v Gorici po izkazu statistično-anagrafičnega urada prebivalcev 23.671, izvzema aktivno vojaštvo. Tega je okoli 1700 oseb. Torej ako to svoto prištejemo k prejšnji, znaša število vseh prebivalcev v Gorici dne 31. decembra l. l. 25.300 okroglo računeno. Pred desetimi leti je bilo prebivalstva 20.751, torej se je pomnožilo za 2920 duš. Hiš je sedaj v Gorici 1935, pred desetimi leti jih je bilo pa 1603; torej za 332 več. Gorica je razdeljena na 5 delov. Središče samo s 1315 hišami šteje prebivalcev 18.470, Cingraf s 365 hišami 3385, Pristava s 146 hišami 1163, Baronovšče s 50 hišami 313, Staragora s 59 hišami 340. Toliko so že zdelali na magistratu, da so mogli podatki te številke. Sedaj izdeljujejo druge podatke. Največ preglavice jim dela seveda „občevalni jezik“ in zato se je bati, da se tam preveč „pomotijo“!

Občinska Matica. — Vsled novih postav o domovni in volilni pravici so postale neizogibne „občinske matice“, ki kažejo vsak čas natančen popis ljudstva v vsaki občini ter: ali ima kdo občno volilno pravico, ali je pridobil ali zgubil domovno pravico itd. — Vsaka občina mora imeti tako „občinsko matico“. — Zdaj, ko je bil izvršen ljudski popis, je najlože, sestaviti tudi „občinsko matico“. — Naša tiskarna si je ožr-bela popoln uzorec take „občinske matice“ za vse potrebe. Tiskovina je že dotiskana. — Za vsako rodbino je treba poprečno po dve poli, ker enkrat nastavljeno delo bo dobro vsaj za 30 let! — Razpošljamo po povzetju. Preskrbujemo tudi vezilo v knjige.

„Sokolova maškerada“. — Kakor vsako leto, zaključiti tudi letos dolgo dobo kraljestva hudomušnega pusta „Goriški Sokol“ z običajno veliko maškerado, ki se ima vršiti na pustni terek v „Čitalnični“ dvorani s so-delovanjem vojaške godbe. Ker so pa jednake veselice ljubljanskega, celjskega in trzaskega „Sokola“ dokazale, da vspó najlepše, ako se priredi v jednodnem slogu, je sklenil isto storiti tudi naš „Sokol“. Pustni terek prazn-ovali bomo letos tamkaj v daljnih deželah na vshodu pod naslovom „Boksarija in bokserji“. Misel je izborna ter daje osobo-rito udeležencem glede izbiranja kostumov in mask največje torišče. Daljna poročila pridejo.

Res je, res, gospoda! — Strašno se peni svete jeze „Gorica“ nad našo notico o „Narodni tiskarni“ ter o umazani konkurenci. Posebno jo jeze naše trditve o 10%, katere ponuja „Nar. tiskarna“. Ponudb iste res da nismo videli, ali v rokah imamo pisma, kjer se zahteva od naše tiskarne 10% popusta, ker tak popust daje „Nar. tiskarna“. Naša vest je resnična, gospoda, zato lažnjivi in obrekovalci, katere ste nam natvezili, padajo kar sami na Vas nazaj v največji potenci, prav kakor Vam pritiče.

Iz Kala smo dobili dopis, v katerem toži g. dopisnik, da kalska občina, ki je jedna največjih v kanalskem okraju, je jako zapuščena glede pošte, katera je 2 uri proč od Kala. Prosil so že dvakrat c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu, da bi poskrbelo vsaj za 2 nabiralnici, eno v Kalu in drugo v Levpi, ali še nič ne vedo, ali sta uslišani ti dve prošnji ali ne. Pošto je nosila doslej neka žena, katera pa vsled starosti ne more več opravljati tega posla. Oglasil se je za to službo nekdo drugi, ali tudi še ni nikakega odgovora. Ako se ni v zadnjih dneh izvršila kaka rešitev v tem pogledu, bi prosili pač slavno poštno ravnateljstvo v Trstu, da ugodni povsem opravičenim prošnjam kalskih občinarjev.

Volitev cestnega odbora za sežanski okraj. — Ta volitev se je izvršila dne 26. t. m. Zbralo se je bilo 43 županov in podžupanov, ki so volili v cestni odbor po medsebojnem sporazumu. Izvoljeni so: Ivan Dujec, podžupan v Zavrhu, Fran Perharc, podžupan v Ležeh, Andrej Kocjan, župan v Povirju, Ludovik Mahorčič, župan v Sezani, Josip Živec, župan v Skopem, Ivan Ravbar, župan v Velikemrepnu, Anton Macarol, podžupan v Križu. Namestniki so: Andrej Obrnel, trgovec v Divači, Jakob Pegan, župan v Avberju, Anton Černe, župan v Tomaju. Gosp. Muha, deželni poslanec, stopi v cestni odbor kot največji obdatenec v sežanskem okraju. Predsednika se izvolijo. — Veseli nas ta izvolitev, ker vidimo tako v cestnem odboru zbrane odlične in predne može (g. A. Černe v Tomaju sicer ni baš naš somišljenik, ali je mož, s katerim se dá govoriti, in on ne more nič za to, če mu uganja sin klerikalno politiko), kateri so nam poroki, da cestni odbor v taki sestavi bo tudi mogel doseči vspehov. — Veseli nas ta izvolitev pa tudi zato, ker nam kaže jasno, da naši možje na Krasu so čislani in so v taki večini, da povsodi odločujejo. Prav tako! Le krepko na delo!

Kam dovede človeka strast. — „Možé“, ki stojé za „Gorico“, je zavzela že taka strast proti gospodu dr. Henriku Tumi, da ga iščejo v vsaki besedi, in vsakem sestavku, v vsakem članku v „Soči“. Kakor obsedeni so in kakor hijene preže, kje bi ga dobili, da bi ga lopnili z nova. Pri takem grdom delu varajo sami sebe v številki za številke. Podtikajo mu to notico, podtikajo ta članek itd., in če prav morajo vedeti, da je laž, kar hočejo zapisati, ker vendar poznajo posebno izrazito in značilno pisavo dr. Tume, vendar, ker ni druge prilike baš, ali pa ker je več prilik skupaj, mahnejo po njem. Tako

nekako se je zgodilo tudi v zadnji številki „Gorice“, kjer mu podtikajo člančice s Krasa, priobčene v našem listu, ter poleg tega udrihajo se po juristu g. P. .... a. Smejala sta se oba g. dr. Tuma in P. .... a, ki sta citala v „Gorici“ dolgo klobasarijo, zavito v francosko kapo, katero sta zložila po mnenju „Gorice“ ona dva. — Tista dva člančica in pa še drugi dopisi s Krasa prav iz istega peresa in dejanski pisana na Krasu, so raznotero gospodo potipali prav korenito. Koga torej prijeli? Studirali so podpis P. .... a, ha, kdo je ta, kdo ga pozna? Neka „kunštna buca“ jo je pogruntala hitro: ah, ga že imamo! Ta je jurist P. .... a, vidite, to je bilo pisano v pisarni dr. Tume! Zveselili so se in vsedel se je neki mož ter napisal članek s francosko kapo o dr. Tumi in o juristu P. .... a, ki je uslužben pri njem. Prepričani smo popolnoma, da gospodje pri „Gorici“ dobro vedo, da dr. Tuma ne stoji v nikaki zvezi s tistimi članki in istotako ne P. .... a, ali udariti je bilo treba nekoga radi njih, in gospodi je najljubše udariti po dr. Tumi. — Na neslanosti „Gorice“ se ne spleča odgovarjati, ali konstatovati pa treba, da gospodje „rodoljubi“ so pokazali zopet jednokrat svojo skrajno zlobo in tisto znano grdo in neopričevano gonjo proti dr. Tumi. — Le potolažite se! Tista dva članka in še več dopisov smo priobčili iz jednega in istega peresa našega sodravnika s Krasa, in obljubil nam je še daljnih člankov in dopisov. Le pripravite se nanje! Še se boste lahko jezili. — Pa še nekaj. Kaj pa prav za prav kaže tisti članek v „Gorici“? Kaže, da gospoda sami tako delajo, kakor podtikajo drugim. Oni sami falsifikujejo dopise in članke; zato merijo brač po sebi. Ali „rečem ti, da mi ne porečeš“, je znamenit pregovor, katerega se dosledno drže pri „Gorici“ po znanem Gregorcigevem receptu! — Nam ni treba tako postopati, ker mi delamo odkrito in resnično na temelju istine in ne na temelju fikcij in zlobe! Dosti!

Okoli „L'Eco“, te grde kardinalove hinavke in „Prismojenceve“ sestre, pleše zbesneli laški derviš, ki čuje na ime „Un imparziale“. Črni frak mu leta po zraku, svojo jezuvitsko glavo ziblje sem ter tje, oči se mu bulijo, iz ust pa sika „un' infamia, una grande infamia, calunniosa asserzione“ itd. Revez se nam smilni, ker očitno trpi na neozdravljivi boleznii fiksnih idej, ker noče pripoznati tega, kar uči zgodovina.

Odprite zgodovino, pa pravo zgodovino, ne le kos kake katoliške, in tam se vam zakrohoče nasproti tisto brliko narodnostno gorje, katero je zadelo nas Slovence po možeh, ki so hodili med nas v levici s krucifiksom, v desnici pa z mečem. Na zvit način so presleparili dobro slovensko ljudstvo ter ga podjarmili, in od takrat se krejjo naše meje, gine naš narod. Da jih ni bilo tistih, da so prišli med nje res sveti možje, kakor Ciril in Metod, s slovensko besedo na jeziku v cerkvi in zvanj nje, oj, to bi se bili razvili Slovenci! Mogočno kraljestvo bi tvorili od Režije do pred Dunaja, od Korotana do Adrije in globoko dol v Istro. Tako pa ginevamo.

Današnji dan ni treba več meča, način raznarodovanja je drug, današnji dan nas mori klerikalizem. Avstrijska vlada je poslala med Slovence Missijo, kateri je provzročil na Kranjskem to, to kar vidimo sedaj, on je patron tiste grde gonje v naši deželi, in on je po svoji brigi za klerikalizem kriv tudi tega, da tone Korotan v morju nemstva ter da na Štajerskem jadrsko nasproti čudnim razmeram. Ljubljanski škof in mariborski sta mu verna opodi.

Kardinalov klerikalizem že kaže vidne posledice. Klerikalnim poslancem na Kranjskem ni več za narodnost, oni iščejo na Dunaju le „mnogostevilen, lep klub“, v katerem bo vladalo samo — krščanstvo. Kdo se zmeni za narodnost! Tista njihova fraza o ravnopravnosti, katero pritlikajo na koncu, je le tako „radi lepšega“!

Da se rešimo takih razmer, moramo pač kreniti na druga pota. Škofov z reverzi in politikujočih duhovnikov ne potrebujemo. Te naj ima katoliška cerkev z rimskim obredom, mi pa hočemo svojih duhovnikov s svojim slovenskim bogoslužjem. Kaj pravi „L'Eco“, ali bi ne bilo bolje za nas, ako bi se ta reč tako obrnila? Mi mislimo, da „L'Eco“ seveda, ne!

„L'Eco“, in z njo tudi kardinal, stoji na stališču, da je nič ne briga, kako molijo Slovenci v Gorici Bogu privatno. To je ne briga nič, ali briga jo to, da v goriskih cerkvah se ne sme ničesar spremeniti v prilog Slovence. To je povedala čisto odkrito. Hvala! To nas mora le še bolj vsodbujati, da se obratoma proč od latincev ter se pridružimo k unijatom z našo slovensko službo Božjo! In kadar se to zgodi, takrat bo tisti „Un imparziale“ lahko sam plesal, k večjemu še s kakim svojim „sobratom“, po goriskih cerkvah. Amen!

Še nekaj o znameniti delavnosti don Gredolčičeve tiskarne. — Ker se izživajo, pa naj govorniki o teh lepih rečeh. „Narodna tiskarna“ mora biti trdnjava klerikalizma! To je geslo! Toda politikujoči razgrajaci bi radi molzli celo deželo, da bi trdnjavo podprli. Posebno pozornost so obrnili na — cerkvena oskrbnitva in urade! Tu se ne boje konkurence, ker iz teh zalogov lahko pridno zobljejo! Gospodje

nunci molče plačujejo — a stvari ne pomagajo, kajti nevednost je najdražja stvar na svetu. — Neki župnik je pravil, da je plačal spovedne listke za 50% draže nego v „Hilarijanski“ in „Goriski“. Tako je večinoma. — Privedli so tudi zalogo cerkvenih tiskovin. Iz previdnosti so vzeli za podlago v „Kazipotu“ objavljene cene naše tiskarne, — toda papir je mnogo slabši. Celotno pri takih tiskovinah, ki so preračunjene na velikoletno rabo in so prevzame javne listine in knjige, so vzeli papir, ki je vsaj za 40% slabši ter kratko ne odgovarja namenu. Višja oblast bi ga morala naravnost prepovedati. — Toda dobička vsejedno ne delajo, ker — kupovati niso znali. Sola je draga! — Kaj stane delo, koliko ga treba računati, o tem ni niti pojma. Zato pa gre vse tako in pojde še dalje ter potrebujejo „tiskovnega društva“, to je: novih kalinov bi radi n'ovili. Mi jih ne zavidamo, tudi ne pomilujemo, naj le pripravijo možnice. Naprednjakom ne bodo škodovali!

Tukaj le še enkrat s studom zavračamo insinuvacije o dobičkarstvu ter o — dobrotelnosti don Gredolčičevega podjetja! Obrt je obrt, in le velika škoda, da med Slovenci ni dovolj razširjena! Smešno pa je govorenje take vrste, kakoršno čitamo pogosto v „Gorici“, da bi — škodovala naši obrti. Da bi le bilo mnogo zasebnikov, ki bi snovali obrtna podjetja! Potem bi se Slovincem vse bolje godilo! Ako pa hočejo klerikalci spraviti potom raznih združb pod se vsob obrt in trgovino — se ljuto varajo; resen odpor ljudstva jih že spravi k pravi pameti!

Agitatorji v kutah. — „Prim. List“ se je kar pohujševal nad to hudobno „Soto“, ki zdaj niti kapucinov ne pusti na miru. In zakaj? No zato, ker je „Soča“ povedala nekaj resničnega o misijonarjih in kapucinih, kako i oni hujskajo in dražijo po naši deželi! Ta bi bila res lepa: ti zbesneli kutarji bodo udrihali po nas, lagali, obrekovali, delali škodo in krivico — a mi bi tega niti povedati ne smeli? Boste čakali! Lop po njih! — Kakošni krščanski poštenjaki so to, bodi razvidno iz tega slučaja:

Neki kapucinski berač je lazil po hribih ter nabiral miloščine, seveda največ od revežev, ki so tisočkrat bolj potrebni nego kapucini. Prisel je tudi v Kobarid. Tu je hotel videti Gabrščekov dom, morda, da bi ga klel, ko bi šel mimo. Tam nekje v bližini je vprašal: „Kje pa je doma tisti Gabršček, tisti pas?“ — Nagovorjeni gospodar odgovori: „Zakaj pas, ali pes, saj je po božji podobi ustvarjen?“ — Politikujoči kutar zarohni na to: „Kaj po božji podobi, tisti je pas, ni elovek!“ — V tistem hipu je prinesel pismonoša — „Primorca“. Kutar se je tako prestrašil, da je kar zbežal. — In res, lahko bi se mu bilo pripetilo, da je bil zletel doli po stopnicah. — V Drežnici je po hišah strastno agitiral proti „Primorcu“. V neki hiši jih je hotel odnesti; ali gospodinja mu je rekla, da mu rada izroči nekaj starih števil, ako ga veseli, zadnjo pa naj lepo na miru pusti, ker je niso se vsi prečitali. Jazen je odšel. — Take ostudbe si dovoljujejo berači v kutah, ko naše ljudi nadlegujejo s svojo sitnobo. In mi bi se niti braniti ne smeli? — Rojaki! Ko pridejo taki hujskati, le z metlo jih naženite!

Pri Winklerju na Grčini so trkali v terek po noči stirje pijanci, tako okoli tretje ure, ter zahtevali vina. Razbijali so po vratih in oknih tako močno, da Winklerju ni ostalo drugega nego odpreti jim in dati vina. Popili so vino, razbijali, in ker jim Winkler ni mogel postreči z vsem, kar so zahtevali, so reveža se nabunkali in celo ranili nad levim ocesom. Razbili so tudi nekaj sip, tako da ima Winkler precej škode, ker seveda plačati tudi niso zavzite pijače. V jutro pa jih je prijelo redarstvo v tvornici Bramovi na Grčini ter zaprlo troje njih, četrtega so spustili. Ti razsajati so: Pegan R. iz Bilj, Donatelli Fr. iz Gor. Vrtojbe in Fabjan Anton, vulgo „Karjola“, z Banjsic.

Kdaj bo konce — nikdar! — Zopet je pogrela „Gorica“ svoje trditve gledé na vipavsko železnico ter jih podtaknila svojim lahkovernim čitateljem pod nos, pri tem pa se je zadržala prav grdo zopet v dr. Tumo, kateremu očita celo, da je on kriv, da mora dežela že sedaj plačevati obresti od 10.000 K za furlanski tramway. O vipavski železnici pač ne bomo več govorili polemično, ker vsa reč je tako pojasnjena, da je vsako dalnje pojasnilo odveč, o drugih klerikalnih lopovčinah v uvodnem članku zadnje „Gorice“ pa utegnemo še govoriti. — Bližajo se deželnozborske volitve, in zato se trudijo gospodje že pri času, da bi držali vsaj goriski okraj, posebno v vipavsko železnico, v sahu! Se že še vidimo!

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu vabi na veselico s plesom, katero priredi v soboto dne 2. februarja 1901 (Svečnica) v dvorani „Narodnega doma“ v Barkovljah. Na vsopredu petje, godba, igra in ples.

Razgled po svetu.

Danes so otvorili državni zbor. Ali bo mogel delovati ali ne, to se pokaže v kratkem. Upanja za redno delo je jako malo, kakor se sme soditi po izvolitvah in po dosedanjih glasovih o novem državnem zboru. — Nas zanima pri tem sedaj največ hrvatsko-slovenski klub. V tem hipu še ni znana njegova osoda, vemo pa, da dr. Šustersič se je trudil na vse načine, sestaviti nekaj klub

tako, kakor je hotel on. Dalmatinski poslanci so se potegnili vrlo za skupen klub. Upajmo, da bodo merodajni in da zdražbar dr. Šustersič ostane v manjšini! — „Slov. Narodu“ poročajo z Dunaja, da dr. Šustersič stoji trdno na tem stališču, da on in njegovi somišljeniki ne vstopijo v klub skupno s slovenskimi naprednjaki. Ti slednji se drže stališča, da se ima ustanoviti klub hrvatsko-slovenski na narodni podlagi. Govori se pa tudi o klubu maloruskih narodnjakov, poslancev poljske ljudske stranke, obeh srbskih poslancev in slovenskih naprednjakov. Vladni Malorusi pa iščejo zveze s slovenskimi klerikalci.

V predsedstvo državne zbornice predlagajo, kakor se čuje, od nekotjih strani, tudi slovenskega poslanca vit. Berkasa. Ali bo pa tudi izvoljen?

Poljski klub, ki šteje sedaj 61 članov, se je konstituiral v torek. Podpredsednikom je izvoljen vitez Jaworski. Klub se je odločil nastopiti z vsemi sredstvi proti obstrukciji, nasproti vladam in strankam pa si obdrži proste roke.

Pristaši Stojalovskega so se definitivno odločili, da ne vstopijo v poljski klub, marveč nameravajo baje osnovati popolnoma samostojen klub, kakor to store neki tudi rusinski poslanci.

Izjava ustavovernega veleposestva. — Glasom izdanih komunikacij je sklenilo ustavoverno veleposestvo različnih kronovin, da izda izjavo, da avstrijsko prebivalstvo soglasno zahteva, da parlament postane zmožen za delo. Veleposestvo je prepričan pristaš nemško-avstrijske zveze, odklanja pa brez-pogojno prizadevanja, ki povsem zgrešajo izkušena, jasna načela te zveze in ki so pripravljena neustojno izdati samostojnost monarhije. Veleposestvo obsoja gibanje „proč od Rima“ ter izjavlja, da mu ni potrebno vnovič povdarjati svoja dinastična čustva, izreči pa mora, da ga pojav, ki sploh sproža vprašanje lojalitete in se zgublja tako daleč, da izpolnjevanje samo ob sebi umevnih dolžnosti dela odvisno, napolnjuje s sramom in ogorčenjem. Veleposestvo bo trdno sodelovalo z jednako mislečimi nemškimi strankami.

Iz Badorne v Istri smo dobili že drugo poročilo o pojavih tatov, ki se klatijo po tamosnjih krajih. Na dan 20. t. m. so ulomili v tamosnji parni mlin g. Petka, iz katerega so odnesli za 100 K mehaničnega orodja. Tamosnja orožniška postaja pod vodstvom g. Anđr. Hrastra v Sv. Ivanu od Sterne ima mnogo posla s takimi umovci, ali jim je hitro na sledu; tako so zasledili tudi že tatove, ki so okradli omenjeni mlin.

Car zopet v Petrogradu. — V soboto se je povrnil ruski car po dolgi svoji boleznii zopet v Petrograd. Mesto je bilo ozaljšano, napravljeni so bili slavoloki, v posebnem sotoru pa so pričakovali cara člani carske rodbine, ministri, mestni prefekt in razni drugi visoki dostojanstveniki. Ljudstvo je pozdravljalo cara živahno, in car je bil vidno ginjen ob tolikem navdušenju na njegovem povratku.

Car slovanskim narodom na Balkanu. — Knez Ferdinand Bolgarski in kralj Aleksander Srbski sta za novo leto odposlala iz Nisa carju ruskemu nastopno skupno brzojavko: Na predvečer novega leta in ob začetku 20. stoletja zbrana v Nisu poklanjava kralj Srbski in knez Bolgarski Vašemu Veličanstvu povodom novega leta 1901. svoje iskrene in prisrčne čestitke in želiva Vašemu carskemu veličanstvu trdno zdravje in srečno vladanje v blagor in slavo našega velikega zaščitnika in v blaginjo in razvoj slovanskih narodov na polotoku balkanskem. Aleksander, Ferdinand. — Odgovor carjev se je glasil: Kralju Srbskemu in knezu Bolgarskemu! Zahvaljujem se srčno Vašemu Veličanstvu in Vaši kraljevi visokosti na pozdravu in skupnih čestitkah in prisrčno želim procvata in vspevanja mojim ljubljanim slovanskim narodom na polotoku Balkanskem. Nikolaj.

Župnika Milevskega v Krozjem v Galiciji so napadli po noči v stanovanju roparji. Župnik je vstrelil nanje in usmrtil dva. Kako so se računali, ko so spoznali v njih okrajnega glavarja in njegovega adjunkta.

V južni Afriki. — Buri so zasedli že velike dele Kaplandije, Angleži pa jih niti ne skušajo pregnati, ker jim pač manjka vojakov in konj. Angleške čete se ne premaknejo skoro nikamor in le poredkoma čujejo, da je prišlo do kake praske. To se zgodi ponajveč le takrat, ako Buri sami napadejo Angleže. Angleški listi pišejo, da med vojaštvom morajo vladati razne bolezni in da zato so postale čete neabne. Angleški generali pisarijo v domovino, da so sili vojne že do grla ter si žele domov; isto je z vojaštvom. Buri nameravajo čim prej priti do morja, kjer jim bo mogoče dobiti pomoči, orožja in streljiva. Angleži imajo nalogo, to preprečiti. Med Belfastom in Pretorijo stoji okoli 10.000 Burov.

S Kitajskega dohaja kaj malo poročil, ki bi bila vredna širše pozornosti. Le tuintam se trečjo oddelek zveznih čet na boksarje ali Tunguze v malem številu, drugače pa ni čuti o nikakem vojnem gibanju. Oficijelno pa kar ne morejo priti do sklepa miru. Sicer je podpisala kitajska vlada mirovne pogoje, ali vedno najde izgovor, da bi izvedla dejanski to, kar zahtevajo od nje velevlasti. Kitajci

zavlačujejo vso reč, da bi le velevlasti odtegnile več vojaštva med tem časom s Kitajskega in bi potem tim lažje se odrekli izpolnitvi mirovnih pogojev. Lihungčang je baje že izjavil, da zahtevane denarne odškodnine Kitajska ne plača nikdar kakor tudi ne more dovoliti mikdar, da bi prišle kitajski finance pod evropsko nadzorstvo! Kitajski cesar ima premalo oblasti, cesarica je bolna, princ Tuan pa ječi v ječi.

Naredno gospodarstvo.

Delavska zavarovalnica proti nezgodam. — Predstojništvo delavske zavarovalnice proti nezgodam za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu je v seji dne 24. t. m. zopet izvolilo gospode: Leopolda Brunner načelnikom, H. pl. Ritter-Záhony načelnika namestnikom, kot člane upravnega sveta pa gospode: inženerja Karola Cozzi, G. B. vit. Finetti in dvornega svetnika dr. Reinholda Rilling pl. Rüdigen; namesto odstopivšega gospoda G. Braida, kateri je slučajno zopetno izvolitev členom upravnega sveta odklonil, je bil imenovan gosp. Anton Cech, mehanik pri „Stabilimento tecalco triestino“.

Edina slovenska mirodilnica ali drogerija, katero je bil po mnogem trudu ustanovil g. Poniz in je presla potem v roke g. Jeretiča, deluje čedalje bolje. Založena je z vsem blagom tako, kakor nobena druga; saj ima pa tudi najboljšega poslovodjo, kar jih imamo Slovenci v mirodilničarstvu. Vsakdo, ki se začne tu posluževati, ne preneha nikdar več, ker tako uzorne postrežbe ni nikjer. — Ne hvalimo morda zato, ker gospodar potrebuje reklame; to notico smo napisali popolnoma iz svojega nagiba po glasovih, ki nam dohajajo od odjemalcev. — Vsak Slovenec naj si šteje torej v dožnost, da kupuje vse v tej slovenski mirodilnici.

Izvoz lesu. — V planinskih dezelah se kaže čilo gibanje v lesni industriji proti izvozu neobdelanega lesu, ki se veča vedno bolj. Tako se je izvozilo v l. 1899, 151.000 vagonov neobdelanega lesu in samo 52.000 rezanega. Nasledke tega čutijo zlasti žage, tako da klicajo interesenti davke za izvažanje neobdelanega lesu.

Reklama. — Že mnogo smo pisali v listu o sredstvih, privabljalci občinstvo v svoje trgovine in obrtnišča in opominjali slovenske trgovce in obrtnike, naj se jih pridno poslužujejo. Poslušajmo še V. Stecha, zaslužnega pospeševalca češke trgovine, kaj pravi on o reklamii: „Občinstvo, to ogromno, tisočgivo, neizračunljivo telo, polno muh, teka včasih kakor dele s svojimi potrebami k znanim ljudem. Zato je potreba, da mu vsak obrtnik neprenehoma kaže pot k sebi. V to služijo v prvi vrsti naznanila, inserati po časopisih, plakati in slično. Kdor se ne poslužuje teh modernih pripomočkov, greši. Še se dobé dvomljivci, ki imajo podobno opozarjanje občinstva za kramarsko vsiljivost in zaničljivo majejo z rameni, med tem ko vabijo drugi na ta, danes jako razširjen način odjemalce k sebi. Seveda, k temu ni potreba nikakih kričeti publikacij, nasprotno, uglasjen slog spodobne opozoritve budi bolj zaupanje nego prazne fraze. Toda tiska se mora posluževati v sedanjih časih vsak obrtnik. Priložnostij je v to dovolj: S početka se oglašuje otvoritev zavoda in se naznačuje, kaj vse se more tam dobiti. Za Božič, Veliko noč, Binkošti se opozarja na razne takrat pripravljive predmete. Pomlad, poletje, jesen, zima, imajo svoje posebnosti, h katerim ponuja ta, ki take reči proizvajajo ali prodaja, svojo službo. Na proizvodih, na ovojih, na vinjetah itd. je mogoče zopet in zopet opozarjati na svojo obrt, kajti občinstvo pride nehoti v opek stik z zavodom in se zateka v potrebi navadno k tem, katerih ime se mu je največ vtisnilo v spomin. Veliki zavodi trosijo za to reklamo letno znatne svote, in nikdar se ne čuje tožeb, da bi se ne izplačal ta način, pridobivati si odjemalce.“ — Iz teh vrst izkušnega trgovca naj posnamejo oni, ki mislijo, da jim mora prinesiti že prvi oglas, kateri so dali v kak list, ogromne koristi, da se izplača le vedno in vedno opozarjanje občinstva in da se dolga reklama mora izplačati, kajti to temelji na neizpodbitnih psiholoških zakonih.

Zahvala.

Najprisrčneje zahvaljujemo vse znance in prijatelje, preč. duhovščino in pevsko društvo „Nabrežina“ za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu našega preljubljenega soproga, očeta oziroma tasta, gospoda

Matije Pertot-a.

Vsem blagim srcem udeležencem, kateri so izkazali nepozabnemu ranjkemu zadnjo čast, kličemo: Bog stotero povrni!

Nabrežina, 30. jan. 1901.

Zalujoči ostali.

Slovinci!

Iščejo se v vseh slovenskih krajih ugledne in priljubljene osebe kot akviziterji za vsakovrstno zavarovanje življenja. — Ponudbe pod »National« na upravnishvo tega lista.

Veliko zalogo šivalnih strojev, dvokoles in slamoreznic raznih sistemov prve angleške tovarne „Helical“

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI
ulica Municipio št. 1
mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16
kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stickerel).

Cene so v gotovini od 80 gld. naprej. Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem udani
SAUNIG & DEKLEVA.

Posestvo je na prodaj

v Vrhovljah nad Kojškem v Brdih. Posestvo obsega: veliko hišo z kletjo, hlevom in vrtom. Poleg so vinogradi in polja v najlepši legi; blizu, med skladovno cesto so lepe senožeti. — Ponudbe je pišljati na naslov: Pintar Anton, Ločnik št. 306.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisemnim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatnine Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3.75; srebrna ura Rem. fl. 5.80; srebrna verižica fl. 1.20; budilnik iz niklja fl. 1.95.

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Zaščitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

pripoznano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 80 h, kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „SIDROM“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“

v PRAGI

Elizabethgasse št. 5. (nova).

100 do 300 gld. mesečno

lahko zaslužijo osebe vseh stanov in v vseh krajih s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikaka nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Österreich, VIII Deutsche gasse 8 Budapest.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrov dolgi Lorey-lasmi dobila sem jih vsled 14-mesečne uporabe samoiznajdene pomade. To so najslavnejše avtoritete priznale za jedno sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, pospešuje rast istih, pozivlja lasnik, pospešuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že pri kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 gld. 2 gld., 3 gld., 5 gld. Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa s počtnim povzetjem po vsem svetu iz ovarne, kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag

Dunaj, Sellergasse 5.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

Važno za vsakega!

Razprodaja!
Za neverjetno nizko ceno, za samo gld. 2-95 se vdobi krasno garnituro, imajočo naslednjih štirinajst dragoceni krasnih predmetov:

Važno za vsakega!

- 1 žepna ura iz niklja Anker-Rem. (na željo posrebrnjena) s krasno vdelanim okrovom, natanjko regulirana s 3-letnim jamstvom ter etui.
- 1 eleg. oklopna verižica iz niklja ali goldina s privezki vred. Parizni sistem.
- 1 kravatna igla iz goldina z vdelanimi briljanti.
- 1 par pozlačenih zapestnih gumbov. Znamka „Garantie“.
- 1 garnitura gumbov iz goldina za predsrajnike in ovratnike; 5 komadov.
- 1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno zaznamovana.
- 1 prstan iz goldina z eleg. kamnom.
- 1 pomanjševalno žepno zrcalo v etui.

Teh štirinajst krasnih in dragih predmetov z uro Anker-Rem. razpošilja za samo gld. 2-95, proti povzetju ali naprej poslanim zneskom tvrdka

Bratje Hurviz,

Eksportna hiša, Krakau, Stradom 17 (Avstr.)

Kar ne ugaja se tekom 8 dnij sprejme nazaj ter denar vrne, da se kupovalec nima bati nikake nevarnosti.

Bogate ilustrovane kataloge vseh dragocenostij zastoj in franko. Sprejemajo se preprodajalci in agentje.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Obidič,

čevljar

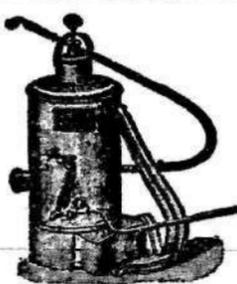
v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Patentovani aparati

za žveplanje na roko in za na hrbet, rabljivi na dva načina.

Patentovane škropilnice proti peronospori

najnovejši sistemi.

Brizgalnice za žvepleni ogljik (Injektori)

proti filokseri

Aparati za streljanje proti točli.

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vse druge priprave za sadje-in trtorejo pošilja po najnižjih tvorniških cenah

IG. HELLER, DUNAJ (WIEN)

II. Praterstrasse 49.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gosposka ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiери dospelo novo svežo blagó za jesensko in zimsko dobo, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Cheviot, Kammgarn i. dr.

Krasna izbira volnenin, forštajnov (porhet), »Lawn Tennis« i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborno perilo, bombažasto in cvirnasto, katero prejema iz prvih sležkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvirnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, ovratnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine proste.

Znanjenitost!

Prvikrat v Gorici v Vrtni ulici Lifkov veliki historični mehanični

muzej in panoptikum

v katerem so umetniška dela modeliske umetnosti in mehanike, izdelana v zgodovinskih in mitoloških voščeni figurah v življenski velikosti, elegantno in dragoceno opremljene, kakoršne se tukaj še niso kazale.

Vstopnina 30 vin.; vojaki in podčastniki plačajo 20 vin. Odprto vsak dan od 9. ure dopoldne naprej.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklepa

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini K 6-42 zaostalim svojim K 1000.—, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju 60. leta. Po petletnem plačevanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.

Najugodnejši pogoji. — Ves dobiček pripada členom.

V poslednjih letih je bilo izplačano 10 odstotkov zavarovalnine.

Izplačana dividenda . . . . . K 716.541-28
Reserve in fondi . . . . . K 20.579.494-88
Dosedanja izplačila . . . . . K 62.922.942-86

Pojasnila in tarife radovoljno pošilja

generalno ravnateljstvo banke „SLAVIJE“ v Pragi

na Havličkovem trgu,

kakor tudi nje generalni zastop v Ljubljani.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem zrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog

na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4% nim obrestovanjem od dne vloge do dne vzlaga.

Eskompt menje najkulantneje. Borzna naročila.